

Háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneytið
B.t. skrifstofu stefnumörkunar og alþjóðasamskipta
Reykjarstræti 6
101 Reykjavík

Reykjavík, 31. maí 2024

Efni: Umsögn um frumvarp til breytinga á lögum um viðurkenningu á faglegri menntun og hæfi til að starfa (Mál nr. S-99/2024).

Viðskiptaráð hefur tekið til umsagnar ofangreint frumvarp, sem er ætlað að lögfesta framkvæmd meðalhófsprófunar við breytingar á lögum eða stjórnvaldsfyrirmælum um lögverndun starfa.

Fullt tilefni til að endurskoða eldri kröfur

Viðskiptaráð fagnar innleiðingu tilskipunarinnar enda er hún liður í því að auka samkeppnishæfni og sveigjanleika íslensks atvinnulífs. Hún dregur úr hindrunum í regluverki og tryggir að ný löggjöf sé skýr og skilvirk auk þess að vera í samræmi við skuldbindingar íslenskra stjórnvalda samkvæmt EES-samningnum. Ráðið telur þó mikilvægt að ráðuneytið láti hér ekki staðar numið heldur ráðist einnig í vinnu sem tilskipunin sjálf virðist gera ráð fyrir, þ.e. að meðalhófskönnun verði jafnframt beitt við endurskoðun eldri krafna.

Fjöldi lögverndaðra starfsgreina og starfa á Íslandi er umtalsvert hærri en í öðrum löndum innan Evrópu og OECD.¹ Lög um handiðnað nr. 42/1978 og lög nr. 8/1996 um löggildingu nokkurra starfsheita sérfræðinga í tækni- og hönnunargreinum þarfnast endurskoðunar og meta þarf hvort þau standist kröfur um málefnalegar takmarkanir á atvinnufrelsi. Lög um handiðnað hafa t.a.m. enga markmiðsgrein og samkvæmt þeim er allur handiðnaður í atvinnuskyni bannaður nema hann sé sérstaklega leyfður. Þetta stenst tæplega atvinnufrelsisákvæði stjórnarskrár.

¹ Samkeppnismat OECD á Íslandi 2020: <https://www.stjornarradid.is/library/01--Frettatengt---myndir-og-skrar/ANR/ThKRG/Samkeppnismat%20OECD%20-%20helstu%20ni%c3%b0urst%c3%b6%c3%b0ur.pdf>

Viðskiptaráð hvetur ráðuneytið jafnframt til að líta til tillagna OECD frá 2020 um að endurskoða í heild sinni löggjöf um löggiltar starfsgreinar, endurskoða kerfi meistararéttinda og draga úr reglubyrði.

Samfélagspróun og breytingar á lagaumgjörð almennt kalla á endurskoðun regluverks vegna löggildingar. Hér gilda fjölmargar reglur um veitingu þjónustu og réttindi neytenda óháð löggildingu, möguleikar almennings til að afla sér upplýsinga eru ríkari en áður og stjórnvöld hafa fjölbreyttari leiðir til að ná markmiðum um vernd almannahagsmuna.

Viðskiptaráð hvetur til þess að frumvarpið nái fram að ganga.

Virðingarfyllst,

María Guðjónsdóttir
Lögfræðingur Viðskiptaráðs